

V Bruseli 25. júna 2022
(OR. fr)

10509/22

Medziinštitucionálne spisy:

2021/0207(COD)

2021/0202(COD)

2021/0211(COD)

CLIMA 304
ENV 640
ENER 322
TRANS 426
AGRI 281
COMPET 522
ECOFIN 650
CODEC 966

POZNÁMKA

Od:	Predsedníctvo
Komu:	Rada
Č. dok. Kom.:	10875/21 - COM(2021) 551 final - 10917/21 - COM (2021) 552 final - 10902/21 - COM(2021) 571 final
Predmet:	Balík „Fit for 55“ – ETS a) návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2003/87/ES o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii, rozhodnutie (EÚ) 2015/1814 o zriadení a prevádzke trhovej stabilizačnej rezervy systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii a nariadenie (EÚ) 2015/757 b) návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2003/87/ES, pokiaľ ide o príspevok leteckej dopravy k cieľu Únie v oblasti znižovania emisií v celom hospodárstve a ktorou sa primerane vykonáva globálne trhové opatrenie c) návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení rozhodnutie (EÚ) 2015/1814, pokiaľ ide o množstvo kvót, ktoré sa má umiestniť do trhovej stabilizačnej rezervy pre systém obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii do roku 2030 – všeobecné smerovanie

I. ÚVOD

1. Komisia 14. júla 2021 predložila Európskemu parlamentu a Rade v rámci balíka Fit for 55 tri návrhy týkajúce sa systému obchodovania s emisnými kvótami (ETS):
 - a) návrh na zmenu smernice o systéme EÚ na obchodovanie s emisnými kvótami, rozhodnutia o trhovej stabilizačnej rezerve (MSR) a nariadenia o monitorovaní, nahlasovaní a overovaní v odvetví námornej dopravy (všeobecný návrh o ETS);
 - b) návrh na zmenu smernice o systéme EÚ na obchodovanie s emisnými kvótami, pokiaľ ide o leteckú dopravu (ETS – letectvo) a
 - c) a samostatný návrh na zmenu rozhodnutia o trhovej stabilizačnej rezerve (rozhodnutie o MSR).

2. Cieľom návrhov je zabezpečiť, aby ETS prispel k zvýšeným celkovým ambíciám EÚ, ktorými je znížiť čisté emisie skleníkových plynov do roku 2030 aspoň o 55 %, a nasmerovať EÚ k splneniu jej cieľa, ktorým je stať sa do roku 2050 klimaticky neutrálnou. V tejto súvislosti sa vo všeobecnom návrhu o ETS zavádza stanovovanie cien uhlíka v odvetviach, na ktoré sa ETS ešte nevzťahuje (námorná doprava, ako aj sektor budov a odvetvie cestnej dopravy), a posilňujú sa existujúce ustanovenia. V návrhu sa okrem toho zohľadňuje zriadenie mechanizmu uhlíkovej kompenzácie na hraniciach (CBAM). Návrh týkajúci sa ETS – letectvo obsahuje aj ustanovenia zamerané na vykonávanie systému CORSIA¹. Pokiaľ ide o existujúci ETS, návrhy by mali viesť k celkovému zníženiu emisií v odvetviach, na ktoré sa ETS vzťahuje, a to o 61 % do roku 2030 v porovnaní s rokom 2005, namiesto súčasného cieľa, ktorým je zníženie o 43 %. Navrhovaným samostatným ETS pre sektor budov a odvetvie cestnej dopravy by sa malo zabezpečiť zníženie emisií v týchto odvetviach v porovnaní s úrovňami z roku 2005 o 43 %, pričom cieľom je prispieť k tomu, aby členské štáty splnili svoje vnútroštátne ciele podľa nariadenia o spoločnom úsilí.

Cieľom samostatného návrhu rozhodnutia o trhovej stabilizačnej rezerve je zachovať do roku 2030 dvojitú mieru príjmu vo výške 24 %.

¹ Systém kompenzácie a znižovania emisií uhlíka v medzinárodnom letectve, ktorý schválila Medzinárodná organizácia civilného letectva (ICAO) v roku 2016.

3. V Európskom parlamente bol v mene Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín (ENVI) za spravodajcu pre všeobecný návrh o ETS vymenovaný Peter LIESE (PPE, DE), pre návrh ETS – letectvo Sunčana GLAVAKOVÁ (PPE, HR) a pre návrh samostatného rozhodnutia o trhovej stabilizačnej rezerve Cyrus ENGERER (S&D, MT). Výbor ENVI prijal správu o navrhovanom rozhodnutí o trhovej stabilizačnej rezerve 15. marca 2022, pričom plénum toto hlasovanie potvrdilo 5. apríla 2022. Výbor ENVI prijal svoje správy o všeobecnom návrhu o ETS a ETS – letectvo 16. mája 2022. Parlament prijal 8. júna 2022 sériu pozmeňujúcich návrhov k návrhu o ETS – letectvo a 22. júna prijal sériu pozmeňujúcich návrhov k všeobecnému návrhu o ETS.
4. Hospodársky a sociálny výbor zaujal stanovisko 8. decembra 2021. Výbor regiónov zaujal stanovisko na svojom zasadnutí 27. – 29. novembra 2022.
5. Na úrovni pracovnej skupiny francúzske predsedníctvo naďalej skúmalo revíziu týchto troch návrhov na približne 20 zasadnutiach. Predsedníctvo počas tohto preskúmania predložilo veľký počet kompromisných návrhov zameraných na zosúladenie pozícií delegácií.
6. Na základe vykonanej práce prebehli v Rade pre životné prostredie diskusie o smerovaní 20. decembra 2021 a 17. marca 2022. V rámci diskusie o smerovaní 17. marca 2022 sa preskúmalo zriadenie samostatného systému ETS pre sektor budov a odvetvie cestnej dopravy (ETS BRT) v súvislosti so zriadením Sociálno-klimatického fondu.
7. Vo Výbore stálych predstaviteľov prebehla výmena názorov na ETS BRT aj na systém ETS okrem BRT 1. a 8. apríla, 4. mája a 13. mája 2022, ktorej cieľom bolo určiť usmernenia pre ďalšiu prácu. Predsedníctvo následne pokračovalo v práci na uvedených troch návrhoch zameranej na predloženie celkového kompromisu.

8. V rámci prípravy zasadnutia Rady pre životné prostredie, ktoré sa uskutoční 28. júna 2022, Výbor stálych predstaviteľov na svojich zasadnutiach 15., 17., 22. a 24. júna preskúmal revidované kompromisné znenia, ktoré vypracovalo predsedníctvo. Posledné celkové kompromisné znenie uvedených troch návrhov sa zameralo na tieto aspekty:

Zariadenia ETS

- a) zachovať nezmenené hlavné parametre ETS, ako ich navrhuje Komisia (lineárny redukčný koeficient, zmena stropu, hlavné parametre trhovej stabilizačnej rezervy vrátane 24 % miery príjmu do roku 2030), a zabezpečiť, aby sa prijali opatrenia v prípade nadmerného kolísania cien;
- b) v prípade Modernizačného fondu zachovať zvýšenie o 2,5 %, zvýšenie podielu prioritných investícií na 80 % a pridanie nových oprávnených odvetví, ale upraviť kritériá oprávnenosti pre Modernizačný fond z menej ako 65 % na menej ako 75 % priemeru Únie. Okrem toho sa navrhuje posilniť riadenie a transparentnosť fondu. Predsedníctvo ako prechodné opatrenie navrhlo, aby členské štáty, ktoré sú už príjemcami prostriedkov z Modernizačného fondu, mohli za určitých podmienok v tejto súvislosti naďalej financovať projekty v oblasti zemného plynu, pokiaľ ide o existujúce pridelené prostriedky;
- c) v prípade inovačného fondu posilniť určité ustanovenia v snahe prispieť k lepšej geografickej vyváženosti projektov, pričom sa zachová zásada excelentnosti, ktorou sa vyznačuje súčasné fungovanie fondu, a zvýši sa jeho transparentnosť. Predsedníctvo okrem toho navrhlo uviesť, že sa osobitná pozornosť bude venovať námornému sektoru s možnosťou vyhlásiť osobitné výzvy na predkladanie projektov pre toto odvetvie.

- d) pokiaľ ide o mechanizmus CBAM: zachovať horizont 10 rokov na ukončenie bezodplatného pridelovania kvót pre odvetvia, na ktoré sa mechanizmus vzťahuje a upraviť tempo rušenia bezodplatných kvót tak, aby bolo tempo na začiatku desaťročného obdobia pomalšie a na jeho konci rýchlejšie (–5 % od roku 2026 do roku 2028, –10 % od roku 2029 do roku 2032 a –15 % od roku 2033 do roku 2035); znenie sa posilnilo, a to aj v súvislosti s otázkou obmedzenia potenciálneho úniku uhlíka v prípade vývozu, ako doplnok pri odvetviach, na ktoré sa vzťahuje mechanizmus CBAM: i) vyčlenením významného podielu novovydražených kvót pre tieto odvetvia; ii) organizovaním cielených výziev na predkladanie projektov pre odvetvia v rámci inovačného fondu a iii) zavedením doložky o preskúmaní, v ktorej sa od Komisie vyžaduje, aby analyzovala vplyv mechanizmu CBAM na riziká úniku uhlíka v týchto odvetviach a v prípade potreby navrhla dodatočné opatrenia na ich riešenie.
- e) akceptovať väčšinu návrhov týkajúcich sa bezodplatného pridelovania kvót vrátane referenčných hodnôt s výnimkou návrhu o podmienenosti;
- f) s cieľom zohľadniť osobitné okolnosti sektora diaľkového vykurovania v tých členských štátoch, v ktorých toto odvetvie predstavuje vysoký podiel emisií vo vzťahu k HDP, navrhlo predsedníctvo prideliť 30 % dodatočných bezodplatných kvót na obdobie rokov 2026 až 2030 so zavedením prísnych kondicionalít.
- g) ďalšie ustanovenia: zachovať súčasný rozsah pôsobnosti, ale doplniť doložku o preskúmaní, pokiaľ ide o zahrnutie spaľovni komunálneho odpadu; pridať mechanizmus „opt-in“ pre zariadenia, ktoré nedosahujú prahovú hodnotu 20 MW; uplatniť vylúčenie zariadení, ktorých emisie pochádzajú z viac ako 95 % zo spaľovania biomasy, z ETS len počas 5-ročného alokačného obdobia.

ETS BRT

- h) vytvoriť systém ETS BRT so zachovaním navrhovaného rozsahu pôsobnosti. Zavádza sa však možnosť „opt-in“ pre všetky fosílné palivá, ako aj ustanovenie na zmiernenie zaťaženia regulovaných subjektov, ktorých emisie sú nižšie než 1 000 t ekvivalentu CO₂. V snahe reagovať na obavy mnohých delegácií ale predsedníctvo navrhlo, aby sa zavedenie tohto systému odložilo o jeden rok, pričom by sa nezmenil lineárny redukčný koeficient ani ustanovenia týkajúce sa podávania správ a monitorovania, a aby sa posilnil článok 30h tak, aby boli opatrenia proti nadmernému zvyšovaniu cien reaktívnejšie;
- i) zavedenie dodatočného článku umožňujúceho členským štátom, ktoré si to želajú, oslobodiť regulované subjekty od odovzdania kvót BRT na určité obdobie, ak na vnútroštátnej úrovni podliehajú uhlíkovej dani, ktorá presahuje aukčnú cenu BRT;
- j) podmieniť vytvorenie systému ETS BTR dohodou o zriadení Sociálno-klimatického fondu (FSC) na riešenie sociálnych vplyvov ETS BRT.

ETS pre námornú dopravu

- k) Predsedníctvo navrhlo zachovať návrh o geografickom rozsahu pôsobnosti a postupnom zavádzaní požiadaviek vzťahujúcich sa na odvetvie námornej dopravy. Okrem toho navrhlo od roku 2024 zahrnúť do monitorovania, nahlasovania a overovania v námornej doprave emisie metánu a oxidu dusného. Ich začlenenie do ETS sa uvádza v doložke o preskúmaní; zahrnutie plavidiel s hrubou priestornosťou pod 5000 ton sa uvádza v doložke o preskúmaní v systéme monitorovania, nahlasovania a overovania a v systéme ETS;
- l) posilniť smernicu operačným opatrením proti riziku vyhýbania sa pravidlám v prístavoch na prekládku v blízkosti EÚ;

- m) prerozdeliť 2,5 % kvót na aukčné obchodovanie v námornom sektore tým členským štátom, ktoré majú najväčší počet spoločností v pomere k počtu obyvateľov, s cieľom zohľadniť súvisiacu administratívnu záťaž;
- n) zaviesť určité výnimky a ustanovenia, ktorými sa zohľadnia osobitné geografické okolnosti: patria sem cesty súvisiace s najvzdialenejšími regiónmi, cesty, na ktoré sa vzťahujú záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme, cesty na malé ostrovy alebo z nich a zimná plavba;
- o) posilniť doložku o preskúmaní týkajúcu sa vývoja v Medzinárodnej námornej organizácii (IMO);
- p) zaviesť ustanovenie o prevode nákladov ETS z lodnej spoločnosti na obchodného prevádzkovateľa, zatiaľ čo zodpovedným subjektom v rámci ETS zostáva lodná spoločnosť.

ETS – letectvo

- q) zachovať ustanovenia o zastavení bezodplatných kvót pre letectvo, ako aj spôsob, akým sú prepojené systémy ETS a CORSIA;
- r) s cieľom ďalej podporovať používanie alternatívnych palív v odvetví letectva: prideliť 20 miliónov zrušených bezodplatných kvót pre letectvo na pokrytie dodatočných nákladov na alternatívne palivá, ktoré sa zohľadňujú v záujme dosiahnutia cieľov stanovených v nariadení o iniciatíve ReFuel aviation;
- s) v snahe zohľadniť osobitosti spojené s geografickými okolnosťami: objasniť dočasnú výnimku pre cesty týkajúce sa najvzdialenejších regiónov a posilniť výnimku, pokiaľ ide o cesty, na ktoré sa vzťahujú záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme.

II. AKTUÁLNY STAV

9. Týmito kompromisnými zneniami sa návrhy Komisie v mnohých aspektoch upravili v reakcii na žiadosti a požiadavky delegácií, pričom sa v nich zachovalo všeobecné smerovanie aj úroveň príspevku v súvislosti s cieľom balíka Fit for 55.
10. Na zasadnutiach Výboru stálych predstaviteľov 22. a 24. júna 2022 boli kompromisné znenia predsedníctva prijaté celkovo pozitívne. Predsedníctvo preto s výnimkou niekoľkých úprav technickej povahy zachováva navrhovaný kompromis v jeho súčasnej podobe.
11. Zmenené kompromisné znenia sa uvádzajú v ADD 1 (všeobecný ETS), ADD 2 (ETS – letectvo) a ADD3 (rozhodnutie o trhovej stabilizačnej rezerve – MSR²).
12. Okrem toho treba poznamenať, že z právnych dôvodov musí byť všeobecný návrh o ETS pri prijímaní rozdelený na dva samostatné akty: smernica s úpravami smernice o ETS (článok 1 návrhu) a rozhodnutia 2015/1814 o trhovej stabilizačnej rezerve (článok 2 návrhu) a nariadenie, ktoré obsahuje zmeny nariadenia o monitorovaní, nahlasovaní a overovaní, ktoré navrhuje Komisia v článku 3 návrhu. Prevádzkové dojednania sa upravujú zodpovedajúcim spôsobom.

² Toto znenie je plne v súlade s návrhom Komisie.

III. ZÁVER

13. Rada sa vyzýva, aby vyriešila nedoriešené otázky a prijala všeobecné usmernenia na základe znení uvedených v dokumentoch ADD 1, ADD 2 a ADD 3 k tejto poznámke.

Toto všeobecné smerovanie bude predstavovať mandát Rady na rokovania s Európskym parlamentom v kontexte riadneho legislatívneho postupu.
